

לשפורך - או לא לשפורך?

אצ"ל העורף

תרומה לתהליך הנורמאליזציה הצעתו של ד"ר דוד לאור למחוק את המשפט הקדום והבלתי הומאני "שפורך ח" מתוך אל הגוים", היא מצוינת והעיקר ש" הובאה בזמן, שחלש היהודי מנסה בכל כור חותיו להמשיך בתהליך הנורמאליזציה. יישר כחו!

א. א. אנסקי, תל אביב

"שפורך חתוך" כ"י אכל את יעקב" בגיליון "מעריב" של ערב פסח, מנסה ד"ר לאור להסביר לנו במאמרו "אל נא תשפורך", שהפסקו "שפורך המתך אל הדי גוים" - עבר זמנו ואינו מתאים עוד ל" האמרי בליי הסדר."

לפסוק זה, כידוע, יש המשך המורה על סיבת הדבר: "כי אכל את יעקב ואת גוהו השמר". אין זו שנאת הנם הלילה והס; יש כאן בקשת תגמול מן מ. ק. דוקא בחג השחרור מעבדות, יש לבקש מההשגחה לר" תן גמול לכל אותם, שהיו מעונינים לראר תנו משועבדים, ולכל אותם שהפציס להתי זרינו למצב בו היינו נתונים, נהסא לאמת אס נאמר, שאין כיום אומות המעונינות לשלול את חולתנו, והן גם האומות, אשר "בשמך לא קראו".

תנבו אותו לכל נשמה בפול אויבנו, אבל עם זאת, לא למדונו לכל נבקש את נפילת האויב כלל.

ישנם חסידים אומות העולם, וישנם הרבה גוים טובים ו"הגוי הצרפתי החביב והמ" כובד" - הגו אחד מביניהם, וכאשר הם אנשים בעלי מידות ודורשי טובות, לא ייפגעו מדברים שאינם מכונים אליהם. בני קורה זו, אין כל מקום להשוואה של "שפורך חתוך" שאומרים אנו, לבין מה שאומרים "הטורים" שבאנטישמיות. אינני אמנם איר הב יהודים, אבל אין זה נוגע לך... הם שונאים יהודים, משום היותו יהודי. אנו איננו שונאים "גוי" על היותו גוי; ההיפך, אם הוא ראוי להערכה, אנו יודעים להביע לו זאת.

אנו מעונינים להורות לגוים כולם את דרך האמונה, כפי שמתבטא הדבר בחוון "אחרית הימים", ואנו נוכל לתדל מלומר "על ממלכות אשר בשמן לא קראו", כי כל בני בשר יקראו בשמך".

אורח שמר, תל אביב

זה לא מעניין לעזאזל קראתי אתמול את המאמר של משה שמיר ופיהקתי בלי חיוך. מה לעזאזל מענין אותי כל העסק הספשי בין אותו סופר. שרצה דוקא 50 לירות לבין שירות השידור, שרצה לשלם לו רק 30 לירות! כל סופר בינוני בעתונכם יכול היה לכתוב על נושא יותר מעניין ובצורה יותר מוצלחת! שמשה שמיר אין לו על מה לכתוב וזקוק לפרנסה - זה אני מבין, אבל אינני מבין שביום אופן, מדוע אתם צריכים לספק לו פרנסה זו על השבון רבבות קוראים ואני בתור כמ?...

ובכלל מה קרה לכם בזמן האחרון. ש" אתם רצים אחרי שמות מן החוץ בעוד ש" בבית יש לכם המון כתבים טובים, שעולים עליהם פי כמה? הקול רוצה תוכן, עינן, כתיבה מיטב ואל פתם שמוא מפורסמים, שאולי יודעים לכתוב בלטרסיטקה, אבל לא רשימה בעתון.

יוסף אמיר, תל אביב

קוראים יקרים! היר נא לשופטים! כדי שפניית לא תראה מורה בעיניכם, אציגה תחילה את עצמי. לדעת מקורבי, איש אין נפש ובעל תכונות תרומיות הננת רוב עסוקי - בחנוך הדור, וחצי יובל שנות הוראה בבית ספול "אלומות" אשר בקרית טשרניחוב, הנם העדות לכרית בין הבתי רים, אשר כרתה נפשי עם מקצוע נעלה, אך אהה, קשה זה.

הנה עתה דין ודברים לי עם הממשלה, ואתם קוראי, היו נא לשופטים. ותיתי לו למל משה שמיר, אשר בקולמוסו המהיר בעתון יום התג האחרון - גם את סגור לבי פתח, כדי להקל עליכם במשימתכם החשובה

ד. ביודע הוא, שאין שיג ושיח לאנשי הי רוח עם עולם המעשה, ועניני כספים רחור קים מהם. לכן את הבאת המכונית בידי אדם מלימן הפקדתי.

וראו נא גם ראה, עד היכן התעמרות הד ממשלה באנשי הרוח הגיעה - קנס הטילה עלי בסך 200 אהת מערך המכונית החירי גית, דהיינו תשלום של 7' אלק לירות ישואיליות מכיס מהנדך הלוי אל קופת הי ממשלה.

הגיעו נא בנפשכם רבותי - את עור החולקים ראשונה רוצה היא לשפוט - אכני נגף היא זרעת בדרך התחתית ש" להם - מכאן מסים גבוהים על צרכי הנפש והנשמה ובכאן תשלום בלתי הוגן. ואני כמות שהנני ניצב לפיככם, קרה נשארתי שכאן ומכאן; המכונית לא תהיה לי, וגושיבי היקר בחבל עולמם נתימם ממני. כי פג הקשר בין הרוח והממשלה - נותק המצ.

השמוש בג'יברלין

בהסתמך על מאמרו של מר סביון בעי מונכם בהתחלת הדש אמילל על נדשא זה, הנני מרשה לעצמי להוסיף כמה מלים ב" נדון.

כפי שהכנת, שאב מר סביון את ידי עותיו על "ג'יברלין" בעיקר מספרות חוץ, מאור שהנסיונות בארץ הם מצומצמים ב" יותר ועד כמה שהצלחתי לברר במסודות החקלאיים, נעשו על תפוחיאדמה וגפנים בלבד, והנסיון על גפנים נעשה באופן לא מדעי.

נסיתי את ההוגר מתוצרת יפאן על שני גדולים, שאני מנסה לאקלם בארץ בששך שנים משפל והם:

- 1) SYMPHYTUM PERBGRINUM.
- 2) HELIANTUS TUBEROSUS.

את השולשים של הצמחים מהון הראשון הלקתי לאחר הפסקת גדולם בחורף וטבלתי תו אותם במשך חצי שעה בתמיכת "ג'יברי לי" במים; כדור אהר "ג'יברלין" על לי טר מים ושתלתי אותם ב" 30 למרץ. בהתי אם לנסיוני מהשנים הקודמות, הגיעה הת פתחות הצמחים במקד ומן קצר זה להת פתחות הנוף השוה להתפתחות לגילה ללא טפול ב"ג'יברלין" למשך 3 חודשים לפחות. הפסקות של הצמחים מהון השני נבטו כמי עט כולן במשך שבועיים והחלק הווגטיבי מתפתח באופן מהיר ביותר לעומת פקעות הבקורת. יקלא קבלו כל טפול ב"ג'יברלין" והם נעשין, לאחד למעלה מחדש מיים, רק עתק זעום מתחילות נובוט בכלל.

דברים אלה אני מסור לכם בכונה ל" עורד את אותם החקלאים, אשר מעונינים בהתפתחות מזורות של העלים, או של ה פרחים החקלאות האינטנסיבית, שלא הם סטו להשתמש בחומר זה כדי להגיע בזמן קצר יותר לתוצאות הדרושות להם. נסייתי גם לביר, אם ישאלו אי אלה חלי קים מהמקיים לבני אדם, או לבעלי חיי על הצמחים וקבלתי מכימאים מוסמכים את התשובה, שלא קיים כל חשש לכך.

הנר אשר, אגרונים כפר בני ציון

וינגייט בתצלום

בעתונכם מיום רביעי. 22.4.59. פלסמח תמונה במאמר הדין על תאור ונגייט בה מופיע כביכול המנוח. בתמונה מופיעים מיטין לשמאל, עולה שבא מרוכניה היה כראשי תנועת "מרדוניה" ברומניה, יוסף קסאפרי, מנהל המחנה בעתלית באוהה ת" קופה, הנשיא היים וייצמן ז"ל ומאיר וייס גל. התמונה צולמה באביב 1946. ואי לכך מסהברי, שהתמונה צולמה לאחר מותו של וינגייט בשנת 1944.

גדעון מרכם רמת גן

הערות המערכת: תודה לקורא מרכם. התמונה שסודבר בה היחה מתויקת באוסף הגלפופות של "מעריב" כתמונה של וינגייט, ולא הצלחנו לברר, על אף חקירה תמוש" כה, מה מקור התמונה.

אדוני העורך

כותב מכתב זה מרגיש חובה מצפונית להסתייג ממאמרו של מר בנו רובנברג, ש" נהפרכס בגיליון ערב חג הפסח של "מעריב", תחת הכותרת "מכרות המלך שלמה מגלים סודותיהם".

לביקורו של המחבר במקום הכרייה ה" עתיק של עפרות נחושת בימי המלך שלמה, אין לייחס משמעות של תגלית, סקום זה ידוע לגיאולוגים ולכמה מתושבי הערבה. הח"ט מעיד על עצמו, ססייר במקום ה" נזכר פעמים אחדות עם הסיוף המנוח זין גלעד, ואף עם הגיאולוג הצעיר יעקב ברשר, רא, הנזכר בהקשר אחר במאמר הנדון. עד כמה שידוע, היה מר ברשרא הראשון ש" גילה מקום זה, והניח - עוד לפני שנים אחדות - את אשר מגיש עתה מר רותני ברג במאמרו זה.

אין כל הידוש בקביעה, המשתמעת מן המאמר ל"תגלית", שבימים החם לא הש" המשו בעפרות הנחושת המכילות 1% נחו" שת לצרכי הפקת טחלת"הנחושת, כפי ש" נזהגים כיום, גם אין הדעה המקובלת מניי זה, כי עברו או עובדי המלך שלמה כרו את עפרות הנחושת בדיוק באותו המקום שממנו כורים כיום הזה פועלי מפעל הי נחושת בתמנע. רוב החוקרים הם בדעה, כי את הנחושת הפיקו מן התרכיזים הבוי דרים שבאופק העליון של נהל תמנע, גיי לוי המיכרה העתיק אינו בהכרח פוסל לה" לוטין הנחה זו. משום שאין זה מן הנמנע שהאופק העליון שימש מקור לתרכיזים כ" אלה, מכל מקום ידוע, כי את הנחושת הפיי קו מפפרות מרוכנות"הנחושת (ראה גם מא" מרו של הפרופ' בן חור בקובץ "הגנב" ש" יצא לפני שנים אחדות בהוצאת הקה"ל), הלכידים בזרדים כאלה היו מזורים על פני השטח (משלתתו של הפרופ' נ. גליק ש" ביקרה במקום בשנת 1934 אספה דוגמאות רבות) ועד היום אפשר ללקט פה ושם עפי רות מרוכנות בודדות.

תמונה, אפוא, היודקוהו של המחבר לדרמטיוזציה של תאורו, ליצילת מסכי מיס" תורין, ולשילוב ביטויים כגון: "הדעה ה" מקובלת מתמוסת"ת", או "בערבו של אותן היום היה ברור לי שאם ישנו סיכוי למ" צוא את המיכרה העתיק האמיתי - יש לחפשו באיוול זה" וכו'.

ובמה מגלים המיכרות את סודותיהם, כי כותרת המאמר? בכך שאת הנחושת היו כותשים שלם ההיתוך ולא, "מבשלים כעפ" רות" ? - והרי על כך עמד במחקרו ה" פרופ' נ. גליק - "אמד החול נושאת הנחו" שת של אג"ל"עמד הועברה לפינון ששם כ"ת שוה ולייתכחה" ("עבר הירדן המזר" ח" בהוצאת מוסד ביאליק ע' 73).

ואולי החידוש וגילוי הסוד הוא, ש"עמר די "שלמה" הידועים אין להם כל קשר עם שלמה המלך - והלא עובדה זאת ידועה גם היא היטב לכל, אפשר היה להוסיף, כי גמל"שלמה גם הוא אין לו כל קשר או ייחוס אל המלך המכובד.

אינני מייצץ למד ב, רותנברג להתבסס במחקרו על אותם גושי קווארצה שצא סייחר המבנים שגלילה, הח"מ נהגה ל" סייח במוקם, שתרמיל עמוס באבנים וי מחצבים מלוקטים שמושו לו על צידו, ר" אפשר שנתגלגלה וכתתם של כמה אבני קווארצה להתגלגל ארצה, לשמש כאבני ביון במחקר הנ"ל.

ולבסוף - מפתיעה מאד הקביעה, שב" איול תמנע אין קווארצה. נהל תמנע מוצף כולו חלוקי קווארצה הנראים לעין כל, ואף בשיפוליה הדרים שבאזור התמנע ניתה למי צוא גושי קווארצה.

ובכלל - במאמר"מחקר כזה, המטפל ב" נדשא כזה, ובפרט מאת מחבר מכובד הי ידעו בעיסוקו הרביגוניי מדעת לנקוט לעיון של קביעה, של המירה בודעת? למ' דרנ לא להניח, לשער, להסס מעט בדברים, שעוד טעונים אסקכהות שאשרות נוספות? א. המיין תל אביב